

СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА ЗА ПЕРИОДА 2016-2018 ГОДИНА

Съдържание

- Увод
- I. Мисия и визия
- II. Изпълнение на Стратегията за дейността на Комисията за регулиране на съобщенията за периода 2012 – 2015 г.
- III. Предизвикателства пред регулирането
- IV. Стратегически цели и принципи
- V. Стратегически направления в работата на КРС
- VI. Мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията

Увод

Стратегията на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС, комисията) за периода 2016 – 2018 г. (Стратегията) е документ, с който се определят стратегическите цели, както и направленията в работата на националния регулатор, насочени към постигане на тези цели през следващия тригодишен период. Ролята на настоящия документ е да зададе основните насоки и задачи в работата на комисията в средносрочен план, отчитайки постигнатото през предходния стратегически период от 2012 до 2015 г. Стратегията очертава и по-значимите тенденции в развитието на електронните съобщения и пощенските услуги, които до голяма степен предопределят дейностите на регулаторния орган, както и породените от тях предизвикателства и текущото актуализиране на регулаторната рамка в областта на електронните съобщения и електронния подпис на ниво Европейски съюз.

Стратегията се подчинява на нормативната уредба, въвеждаща в българското законодателство разпоредбите на европейската регулаторна рамка в областта на електронните съобщения и на пощенските услуги, и изискванията по отношение на електронния документ и електронния подпис. На национално ниво тя е съобразена и с приоритетите, определени от Правителството на Република България¹. В рамките на периода се предвижда да бъдат приети законодателни предложения на европейско ниво за преглед на регулаторната рамка за електронните съобщения, както и тяхното въвеждане в българската нормативна уредба. Стремещът е настоящият документ да очертае възможно най-точно предстоящите стратегически промени и да определи съответните задачи и направления в работата на комисията. В този смисъл, преразглеждането на Стратегията на КРС е инструмент за адекватно оперативен планиране и за определяне на конкретни и изпълними задачи, насочени към постигане на формулираните измерими цели в изпълнение на мисията на комисията.

I. Мисия и визия

КРС е специализиран независим държавен орган, който изпълнява функциите на регулиране и контрол при осъществяването на електронни съобщения и пощенски услуги. В изпълнение на Закона за електронните съобщения (ЗЕС), на Закона за пощенските услуги (ЗПУ) и на техните подзаконови и общи административни актове, комисията прилага секторната политика в областта

---

¹ Програма на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014-2018 г.; Актуализирана политика в областта на електронните съобщения на Република България, 2015-2018 г., приета с Решение на МС № 149 от 11 март 2015 г.; Актуализирана секторна пощенска политика на Република България до 2018 г.

на електронните съобщения и пощенските услуги, както и политиката по планиране и разпределение на радиочестотния спектър. Комисията регистрира и осъществява контрол над доставчиците на удостоверителни услуги относно надеждността и сигурността на тези услуги по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП).

Комисията очаква, че в изпълнение на своята мисия като регулаторен орган, през периода 2016 – 2018 г. ще допринесе за:

- ✦ поддържане на устойчива конкурентна пазарна среда с все по-ниски бариери за навлизане на нови предприятия на съответните пазари с оглед насърчаване на инвестициите и предлагане на богат избор от иновативни и качествени услуги на крайните потребители;
- ✦ предоставяне на радиочестотен спектър и осигуряване на условия за неговото ефективно управление и ефикасно ползване, при спазване на принципа на технологична неутралност, с оглед създаване на предпоставки за изграждане на високоскоростни широколентови мобилни наземни мрежи от четвърто поколение;
- ✦ осигуряване на все по-широко навлизане и на възможност за ползване от потребителите на високоскоростен широколентов достъп до интернет чрез насърчаване на достъпа до съществуваща пасивна инфраструктура;
- ✦ повишено предлагане на бизнеса и гражданите на разнообразни и качествени електронни съобщителни и пощенски услуги, осигуряващо възможности на потребителите за избор от гледна точка на качество и конкурентна цена;
- ✦ подобрена информираност на потребителите и ефективна защита на правата им в отношенията с предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, и с операторите на пощенски услуги, осигуряване на универсална електронна съобщителна услуга и универсална пощенска услуга на територията на цялата страна, създаване на условия за лесна и безпроблемна смяна на доставчика на електронни съобщителни услуги;
- ✦ все по-ефективно изпълнение на контролните функции на КРС за повишаване на общественото доверие с оглед гарантиране на оптималното функциониране на съвременните електронни съобщения, пощенските и удостоверителни услуги на територията на страната и спазване на разпоредбите на националното ни законодателство;
- ✦ намаляване на административната тежест чрез разширяване предлагането на електронно-базирани административни услуги от КРС в полза на бизнеса и гражданите;
- ✦ синхронизиране на подзаконовите актове от компетентността на КРС с измененията при текущия преглед на регулаторната рамка на Европейския съюз в областта на електронните съобщения.

II. Изпълнение на Стратегията за дейността на Комисията за регулиране на съобщенията за периода 2012 – 2015 г.

По силата на ЗЕС и ЗПУ комисията изготвя и публикува на интернет страницата си годишни доклади за развитието на пазара на електронни съобщителни услуги и мрежи и на пазара на пощенски услуги², в които представя и подробен отчет на дейността си и постигнатото в изпълнение на своята мисия, включително по отношение на ежегодно определяните приоритети на основата на действащата Стратегия за периода 2012 - 2015 г. За този период могат да бъдат отбелязани следните по-важи успехи на КРС в изпълнението на нормативно възложените й функции и задължения:

---

² Годишни доклади на КРС - <http://www.crc.bg/section.php?id=2&lang=bg>

1. Прилагане на активна и последователна политика за регулиране на съответните пазари на електронни съобщителни услуги и мрежи и за контрол на изпълнението на наложени специфични задължения на предприятията със значително пазарно въздействие върху тях.

КРС проведе активна и последователна дейност при ex-ante регулирането на съответните пазари и при контрола на изпълнението на наложените задължения. В този аспект са изпълнени всички стратегически направления, заложи в дейността на комисията по предходната Стратегия и ежегодно определяните приоритети. Проведени са и успешно са нотифицирани пред Европейската комисия анализи на съответните пазари, както следва:

- пазар на едро на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи (втори кръг);
- пазар на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (втори кръг);
- пазар на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (втори кръг);
- пазари на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение и на обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение (втори кръг);
- пазари на едро на локален достъп в определено местоположение и на централен достъп в определено местоположение (втори кръг);
- пазари на линии под наем на дребно, на терминиращи сегменти на линии под наем на едро и на магистрални сегменти на линии под наем на едро (първи кръг).

Въз основа на установеното наличие на ефективна конкуренция са отменени наложените на съответните предприятия специфични задължения на пазарите на линии под наем на дребно, на магистрални сегменти на линии под наем на едро и на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение.

С определянето на пропорционални специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху пазарите, на които не е установена ефективна конкуренция, и с прилагането на ефективен контрол върху тяхното изпълнение, комисията реализира мисията си за създаване на условия за развитие на конкуренцията на съответните пазари с оглед предлагане на иновативни, качествени и разнообразни услуги на крайните потребители. В резултат на предприетите ефективни регулаторни мерки се постигна значително намаление на цените за терминиране, като е преодоляна и асиметрията в цените за терминиране на гласови повиквания от мобилна мрежа във фиксирана мрежа и от фиксирана в мобилна мрежа. Конкуренцията на пазарите на дребно доведе до нарастване на предлагането на пакетни услуги с по-голям или неограничен брой включени минути за разговори в полза на крайните потребители.

2. Привеждане на подзаконовата нормативна уредба и относимите административни актове в съответствие с промените в Закона за електронните съобщения.

В края на 2011 г. бяха приети съществени изменения в Закона за електронните съобщения в резултат на въвеждането в българското законодателство на ревизираната през 2009 г. европейска регулаторна рамка. През 2012 г., в съответствие с компетентността си, комисията подготви, прие и представи за приемане 17 подзаконови акта, с които европейската регулаторна рамка в областта на електронните съобщения бе напълно въведена в българското законодателство.

3. Ефективно управление и ефикасно ползване на ограничените ресурси – радиочестотен спектър и номера от Националния номерационен план.

КРС изпълни формулираните в предходната Стратегия приоритетни дейности, свързани с ефективното управление и ефикасното и технологично неутрално ползване на радиочестотния спектър. КРС осигури условия за използване на наличния радиочестотния спектър в съответствие с търсенето и спецификите на националния пазар, както и с европейските разпоредби за хармонизиране на радиочестотните ресурси за предоставяне на безжичен широколентов достъп.

На 30 септември 2013 г. се преустанови наземното аналогово телевизионно радиоразпръскване. С това приключи преходът от аналогово към цифрово телевизионно радиоразпръскване в Република България, като за целта КРС извърши дейности, свързани с осигуряване на достатъчен честотен ресурс за безпроблемна работа в периода на съвместно действие на предавателите за наземно аналогово и наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване (симулкаст). Комисията проведе конкурсна процедура и издаде разрешение на още един мултиплекс оператор с национален обхват. По този начин се създадоха условия за навлизане на още един участник на пазара с цел стимулиране на конкуренцията.

Осигурени са условия за технологично неутрално използване на обхвати 900 MHz (радиочестотни ленти 880-915 MHz и 925-960 MHz), 1800 MHz (радиочестотни ленти 1710-1785 и 1805-1880 MHz), 2 GHz (радиочестотни ленти 1920-1980 и 2110-2170 MHz), 2.6 GHz (радиочестотна лента 2500-2690 MHz) и 3.6 GHz (радиочестотна лента 3400-3800 MHz). В дух на прозрачност и предвидимост са проведени обществени консултации относно предоставянето за ползване на радиочестотен спектър в обхвати 1800 MHz, 2 GHz, 2.6 GHz и 3.6 GHz. Резултатите от тях сочат, че интересът на бизнеса за развитие на LTE в България е насочен предимно към обхват 800 MHz (т. нар. „първи цифров дивидент“), а от 2014 г. е проявен интерес и към обхват 1800 MHz. В края на 2014 г. стартира търговското предлагане на LTE услуги на крайни потребители в резултат на осигурения ресурс в обхват 1800 MHz.

Създадени са възможности за прехвърляне на пълните права или на част от правата и съответните задължения по издадено разрешение за ползване на радиочестотен спектър и за отдаване под наем на предоставен радиочестотен спектър като предпоставка за реално развитие на вторичен пазар на спектър, но до момента тези възможности не са използвани широко от предприятията.

По отношение на управлението на номерационното пространство, в резултат на преминаването към географски кодове с дължина не повече от три цифри, са решени проблемите в регионите с недостатъчен номерационен ресурс. Осигурен е достатъчен капацитет номера за осъществяване на комуникации „машина-машина“ (M2M). Регламентирано е предоставянето на номера на виртуални мобилни оператори и използването на номера с първа цифра „1“ за достъп до услуги на национално ниво. Предприетите действия са насочени към повишаване на ефективността на използване на ограничения ресурс – номера от Националния номерационен план, и осигуряване на условия за развитие на иновативни и разнообразни електронни съобщителни услуги в полза на крайните потребители.

4. Подкрепа на интересите на гражданите

Комисията предприе решителни стъпки за защита правата на потребителите както по отношение на подобряване на тяхната информираност за тарифите и условията за ползване на обществени електронни съобщителни услуги, така и чрез определяне на сравними параметри за качество и създаване на условия за улесняване на смяната на доставчика и на преносимостта на номерата.

Анализът на предмета на постъпващите в КРС жалби на крайни потребители е в основата на определянето на най-проблемните места в отношенията им с доставчиците на електронни съобщителни услуги. В резултат на анализа е установено, че преобладаващата част от жалбите се отнасят до нелоялни търговски практики, условията за автоматично прекратяване на договора, оплаквания относно сметки (включително за мобилен достъп до интернет) и липса на информация за начина на тарифиране, получаване на нежелани търговски съобщения и неизпълнение на други договорни задължения. Регулаторът предприе изменение на Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения с оглед осигуряване на лесен достъп на

потребителите до общите условия на предприятията (тарифни планове, пакетни услуги, начини на таксуване и др.), както и пълнота, яснота и разбираемост на клаузите на индивидуалните договори и възможност за запознаване с неговото съдържание преди подписването му. Промените в тези разпоредби гарантират и правото на абонатите да прекратяват индивидуалния договор без санкции при едностранното му изменение по инициатива на предприятието, механизъм за защита от високи сметки при ползване на услугата „мобилен достъп до интернет“, както и изричното, свободно и информирано съгласие на потребителите като условие за получаване на съобщения за целите на директния маркетинг.

През 2012 г., с изменение на Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения, са въведени изисквания за измерване на параметрите за качество на предоставяните електронни съобщителни услуги. Предприятията са задължени да публикуват постигнатите стойности на параметрите за качество на услугите за всяка календарна година. По този начин се насърчава конкуренцията на пазара на дребно и се създава възможност за потребителите да направят информиран избор на доставчик като сравняват качеството на предоставяните от предприятията услуги.

Предвид констатираните проблеми с преносимостта на номерата, комисията предприе действия по изменение на функционалните спецификации, с които се постигна значително намаляване на сроковете за нейното осъществяване, както и отпадане на голяма част от основанията за отказ от преносимост. Вследствие предприетите ефективни регулаторни мерки, към края на 2014 г. е осигурен стабилен процес на преносимост на номерата. С изменение на функционалните спецификации за преносимост на номерата през 2014 г. е осигурена възможност за пренасянето и на номера за комуникации „машина-машина“.

В резултат на предприетите мерки, включително инспекторски проверки и съставяне на актове за установяване на административни нарушения, през периода 2012 – 2015 г. общият брой на жалбите е намалял с над 40% (до 2992 броя), а броят на жалбите, свързани с преносимост на номерата – с около 93% (до 59 жалби).

5. Насърчаване на конкуренцията на пазара на пощенски услуги в условия на пълна либерализация и регулиране на УПУ

В резултат на либерализацията на пощенския пазар, периодът 2012 – 2015 г. се характеризира с развитие на конкуренцията при предоставянето на пощенски услуги, признак за което е навлизането на нови пощенски оператори. В резултат на бурното развитие на цифровите технологии и ускореното навлизане в бита на електронната търговия ясно се очертаха две тенденции на пощенския пазар – спад в търсенето на традиционните (писмовни) пощенски услуги и нарастване на потреблението на колетни пратки. Последната тенденция е съпътствана от повишаващи се изисквания на потребителите към качеството на услугата по отношение на възможности за проследяване на пратките, време и гъвкави условия за доставка и др.

В изпълнение на стратегическите направления на работа, свързани с регулирането на УПУ, КРС продължи своята дейност по измерване изпълнението на нормативите за нейното качество, постигнато от задължения оператор. Изготвени са задължителни указания за изменение на системата за разпределение на разходите на „Български пощи“ ЕАД и са приложени законоустановените механизми за компенсиране на несправедливата тежест от предоставянето на УПУ, като за целта са изпълнени три одитни процедури.

6. Структурно и функционално развитие на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър

През периода 2012 – 2015 г. КРС продължи да разширява и модернизира, в рамките на разполагаемите финансови средства, националната система за мониторинг (НСМ) на радиочестотния спектър (РЧС), като основни акценти в нейното развитие са:

- нова необслужваема дистанционно-управляема стационарна станция за мониторинг (ДУС) за ефективен контрол на радиочестотния спектър в обхват от 20 до 3000 MHz в централната част на Северна България, в съответствие с приетия регионален принцип за изграждане на НСМ;

- нови преносими измервателни системи - портативни измервателни системи за мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за работа в честотния обхват от 9 kHz до 20.0 GHz;
- преносима специализирана система за измерване на покритие и качество на предоставяните услуги от GSM/UMTS мрежи;
- преносима специализирана система за измерване на покритие и качество на предоставяните услуги от мобилни наземни мрежи (GSM,UMTS и LTE) - за външни и вътрешни измервания;
- преносими измервателни системи за DVB-T мрежи.

Експертите на КРС следят непрекъснато и проучват възможностите за доставка на хардуерно и софтуерно оборудване за контрол и мониторинг на нови мрежи и технологии с оглед непрекъснато усъвършенстване на HCM на РЧС за привеждането ѝ в готовност за изпълнение на функциите по мониторинг и контрол. Текущо и ефективно се изпълняват и дейностите по техническа поддръжка на специализираното технологично оборудване: стационарни, мобилни и транспортируеми станции за мониторинг, преносима измервателна апаратура и комуникационни мрежи на HCM (конфигуриране, настройки и администриране).

7. Международно сътрудничество

Чрез международната си дейност КРС допринесе за въвеждането и използването на най-добрите регулаторни подходи на международно, регионално и европейско ниво в националната практика.

В рамките на Европейския съюз КРС продължи да развива конструктивен диалог на всички нива с компетентните дирекции на Европейската комисия. Непрекъснато е сътрудничеството и активната съвместна работа с останалите регулаторни органи на държавите-членки в рамките на BEREC³, IRG⁴ и ERGP⁵. Признание за ефективността на регулаторната дейност на комисията е изпълняването от страна на председателя на КРС на функциите на заместник-председател на ERGP за 2015 г. На международно ниво комисията участва, в рамките на своята компетентност, в работата на ITU⁶, UPU⁷ и FRATEL⁸, а на регионално ниво КРС представлява България като национална стандартизационна организация в ETSI⁹. Като част от българската администрация - член на CEPT¹⁰, КРС участва регулярно, в рамките на своите правомощия, в работата на нейните 3 комитета (ECC, CERP и Com-ITU). На двустранно ниво е продължена тенденцията към постигане на споразумения за сътрудничество с други регулатори от региона, Европа и света, с оглед решаване на специфични регулаторни проблеми. До момента са подписани 16 меморандума за разбирателство с национални регулаторни органи на други страни.

8. Непрекъснато укрепване на административния капацитет на КРС

Предвид ограничените бюджетни средства, КРС осигури външно финансиране, с цел повишаване административния капацитет на организацията. Чрез успешно приключилия проект "Засилване на административния капацитет на КРС" от Оперативна програма „Административен капацитет“ бяха проведени 409 обучения на служителите в седем направления, свързани с управленски умения в администрацията, управление на човешките ресурси, ефективни комуникации в държавната администрация, правни аспекти и управление на административната дейност и превенция и противодействие на корупцията, финансово и стопанско управление, електронно правителство и специализирано чуждоезиково обучение. Разработени бяха Методика за определяне на ключови длъжности в администрацията на КРС и Методика за приемственост, взаимозаменяемост и кариерно развитие в КРС. С оглед повишаване на ефективността в дейността на администрацията на КРС, продължи работата по разработване на вътрешни правила.

³ Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения

⁴ Група на независимите регулатори

⁵ Група на европейските регулатори по пощенски услуги

⁶ Международен съюз по далекосъобщения

⁷ Всемирен пощенски съюз

⁸ Мрежата на регулаторите в областта на далекосъобщенията от държавите-членки на Франкофонската общност

⁹ Европейски институт по стандарти в далекосъобщенията

¹⁰ Европейска конференция на пощенските и далекосъобщителни администрации

III. Предизвикателства пред регулирането.

Настоящата Стратегия за периода 2016 – 2018 г. съвпада с текущия преглед на регулаторната рамка в областта на електронните съобщения на ниво Европейски съюз и е съобразена с динамично променящата се технологична среда с преход към високоскоростни широколентови all-IP електронни съобщителни мрежи от следващо поколение, осигуряващи разделяне на преноса от приложния слой на услугите.

Преходът към IP-базирани мрежи от следващо поколение е в основата на настъпващата конвергенция на фиксирани и мобилни мрежи и услуги и на засиленото предлагане и ползване на пакетни услуги. Очаква се конвергенцията между фиксирани и мобилни мрежи да набере скорост към края на 2019 г., като ще е по-изразена в държави като България, в които проникването на оптични фиксирани мрежи е по-високо. Двигател в тази посока е и отбелязаната тенденция на концентрация на далекосъобщителния пазар.

Отвореният интернет е двигател за динамичното навлизане на пазара на OTT (Over the Top) услугите, които имат изключително иновативен характер и се ценят от крайните потребители и бизнеса поради ниската си стойност и относително доброто качество.

Развиващите се M2M комуникации, интензивното използване на смарт устройства и бумът на OTT услугите са основен двигател за експоненциалното нарастване на широколентовия трафик, особено в мобилни мрежи, като до края на 2018 г. се очаква в световен мащаб той да се увеличи до 5 пъти в сравнение с 2014 г. Решението за поемане и обработка на тези извънредно големи обеми данни са технологии като LTE Advanced и 5G, които осигуряват изключително високи скорости на пренос.

Посочените движещи фактори и тенденции поставят редица предизвикателства пред регулирането в сектора на електронните съобщения и предстоящия преглед на регулаторната рамка. Например, значителното нарастване на обслужвания широколентов трафик определя необходимостта от повишаване на инвестициите в мрежова инфраструктура както във фиксирани, така и в мобилни мрежи. При това, следва да се търсят решения за повишаване на ефективността на инвестициите, като алтернативи за споделено използване и изграждане на мрежови ресурси и пасивна инфраструктура. Същевременно тези решения следва да гарантират недопускане на съгласувани практики между предприятията и изкривяване на конкуренцията на съответните пазари.

Предизвикателства пред регулирането в сектора поставя и тенденцията към пазарна консолидация и конвергенцията на фиксирани и мобилни мрежи, които следва да бъдат отчетени при прегледа на Насоките на Европейската комисия за анализ на съответните пазари¹¹.

Преходът към IP-базирани фиксирани и мобилни мрежи поставя предизвикателства пред гарантирането на качеството на услугите и тяхната оперативна съвместимост от край до край, както и пред прилагането на принципа на неутралност на мрежата и опазването на отворения интернет достъп.

Новите бизнес модели в конвергентната IP среда определят дебата между заинтересованите страни за равнопоставеното третиране на доставчиците на електронни съобщителни услуги и на OTT услуги с еднакви или сходни характеристики и функционалност. Следва да се има предвид, че поради непрекъснато повишаващото се потребление на пакетни услуги връзката между услугите и продуктите, предоставяни на пазарите на дребно и на едро, се размива, още повече, че в някои случаи пакетните услуги могат вече да включват и услуги на информационното общество (достъп до социални мрежи, електронна търговия и разплащания и др.).

Посочените тенденции поставят предизвикателства и пред ревизията на действащата регулаторна рамка, целяща основно доизграждането на единния пазар на електронни съобщения и хармонизиране в максимална степен на регулаторните правила и механизми с прилагане на най-добрата практика при отчитане на пазарните особености на всяка отделна държава-членка на Европейския съюз.

---

¹¹ *Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services, OB C165, 11.07.2012 г.*

През последните няколко години се наложи ясно изразена тенденция не само в България, но и на европейско и световно ниво, към намаляване обемите на писмовните пратки, които са основна пощенска услуга. Това поставя на дневен ред преосмислянето на досегашния пощенски модел. Залогът е поддържането на равновесие между устойчивото развитие на един пощенски пазар, изцяло отворен за конкуренция, и запазването на универсалната пощенска услуга, предлагаща качествени и на достъпни цени услуги, отговарящи на нуждите на потребителите. В световен мащаб пощенските оператори преосмислят дейността си, за да продължат да бъдат конкурентноспособни. Пътищата за модернизация са различни, независимо дали се разчита на оптимизация на пощенската верига, диверсификация на дейностите или на подобряване на взаимодействието със средствата за електронна комуникация. В днешни дни електронните и пощенските комуникации и услуги се конкурират, но и се допълват: електронна и физическа поща изпълняват допълващи се функции, а интернет се превръща в средство за увеличаване обемите на колетите и куриерските услуги, вследствие развитието на електронната търговия.

IV. Стратегически цели и принципи на работа

Стратегическите цели на КРС се подчиняват на политическите цели, заложи в ЗЕС, ЗПУ и ЗЕДЕП. В изпълнение на своята мисия, в рамките на законните си правомощия и при отчитане на технологичното и пазарно развитие, както и на новите регулаторни предизвикателства, комисията ще се ръководи от следните стратегически цели през периода 2016-2018 г.:

- ✦ **Насърчаване развитието на ефективна конкуренция при предоставяне на електронните съобщителни инфраструктури и услуги;**
- ✦ **Подпомагане развитието на вътрешния пазар на електронни съобщения в съответствие с измененията при прегледа на европейската секторна регулаторна рамка;**
- ✦ **Подкрепа на интересите на потребителите на електронни съобщителни услуги и гражданите;**
- ✦ **Осигуряване на устойчиво и конкурентно развитие на пазара на пощенски услуги и задоволяване на потребностите на обществото от съвременни, ефективни и качествени пощенски услуги;**
- ✦ **Осигуряване на надеждни и сигурни удостоверителни услуги, с цел разширяване на използването на електронния документ и електронния подпис в различните сфери на обществения живот.**

Принципите, от които се ръководи комисията в своята дейност за изпълнение на поставените цели са:

- 📄 **Законоустановеност на действията;**
- 📄 **Предвидимост и публичност в дейността чрез своевременно обявяване на намеренията, годишно и средносрочно планиране и периодично актуализиране на регулаторните политики;**
- 📄 **Консултативност при изготвяне на регулаторните инструменти и на решения от съществено значение за предприятията и потребителите в даден сектор;**
- 📄 **Прозрачност при вземане на решенията и подробното им мотивиране;**
- 📄 **Равнопоставено и справедливо третиране на отделните участници на пазарите на мрежи и услуги, при отчитане на законните им интереси;**
- 📄 **Неутралност по отношение на използваните технологии и/или предоставяните услуги, доколкото не противоречи на сигурността на мрежите и качеството на услугите;**
- 📄 **Пропорционалност и ефективност на регулаторната намеса предвид целения резултат и свеждането ѝ до минимално необходимото;**

- ☞ Независимост, професионализъм и прилагане на най-добра европейска и световна практика в цялостната дейност на комисията с ориентация към резултати.

V. Стратегически направления в работата на КРС

В изпълнение на своята мисия и стратегически цели, насочени към реализиране на очертаната визия, и отчитайки предизвикателствата пред регулирането, КРС определя за периода 2016 - 2018 г. следните стратегически направления в работата си:

- ☞ **Определяне, анализ и оценка на съответните пазари в областта на електронните съобщения в съответствие с тяхната периодичност по чл. 157а от Закона за електронните съобщения, както и за ефективно въвеждане в практиката на наложени и изменени специфични задължения на предприятия със значително въздействие върху съответните пазари**

Приоритетни краткосрочни задачи в изпълнението на това стратегическо направление са:

- приемане на окончателно решение на КРС – след нотификация пред Европейската комисия, относно трети кръг на анализи на пазар 1 и пазар 2 от Препоръка 2014/710/ЕС;
- извършване на втори кръг анализ на пазара на едро на предоставяне на висококачествен достъп в определено местоположение (пазар 4 от Препоръка на ЕК 2014/710/ЕС);
- извършване на трети кръг анализи на пазарите на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители и на обществено достъпни национални и международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение.

В средносрочен аспект, стратегическите задачи на комисията ще са свързани с мониторинг и контрол за ефективното прилагане на наложени специфични задължения на предприятия със значително въздействие върху съответните пазари. Конкретните дейности по извършване на следващи кръгове на определяне, анализ и оценка на съответните пазари в областта на електронните съобщения, на определяне на предприятия със значително въздействие върху тях и на обективни и пропорционални специфични задължения с оглед установените конкурентни проблеми, ще са съобразени с измененията, произтичащи от текущия преглед на регулаторната рамка на ниво Европейски съюз и с националните особености.

- ☞ **Осигуряване на ефективно управление и ефикасно използване на ограничения ресурс – радиочестотен спектър, в съответствие с политиките на Европейския съюз**

В съответствие с Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър, приета с Решение № 408/20.08.2015 г., сред краткосрочните приоритетни задачи в това направление е осъществяването на дейности, свързани с процеса на оценка на ползването на определения за граждански нужди спектър в обхват 700 MHz за въвеждане и развитие на безжични широколентови мрежи.

Средносрочно, в задачите си КРС ще включи дейности, свързани с оптимизиране използването на радиочестотна лента 470-694 MHz за наземно цифрово радиоразпръскване в Република България с цел въвеждане и развитие на безжични широколентови мрежи в обхват 700 MHz.

Както в краткосрочен, така и в средносрочен аспект, в това стратегическо направление се включват дейности от компетенциите на КРС, свързани с въвеждане на решения, приети на Световната конференция по радиосъобщения, проведена през 2015 г. (WRC-15), както и с въвеждане в българското законодателство на нови решения на Европейската комисия за хармонизирано използване на радиочестотния спектър. От съществено значение е и участието на регулатора в дейностите по подготовка на следващата Световна конференция по радиосъобщения, която ще се проведе през 2019 г. (WRC-19).

Не на последно място, КРС ще следи и своевременно ще прилага, в съответствие със своите компетентности, измененията на регулаторната рамка, свързани с нейния преглед и отнасящи се до хармонизираното управление на радиочестотния спектър на ниво ЕС.

Една от основните задачи на КРС в краткосрочен и дългосрочен план е да осигурява условия за навлизане на пазара на нови технологии и услуги чрез ефективно разпределение и предоставяне на ограничения ресурс – радиочестотен спектър, в това число спектър за изграждане на безжични широколентови мрежи и осигуряване на възможност всички граждани да разполагат с широколентов достъп с възможно най-висока скорост и капацитет, при водене на активен и прозрачен диалог със заинтересованите лица.

Осигуряване на изпълнението на Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза

По отношение гарантирането на достъп до отворен интернет, КРС ще упражнява краткосрочно и средносрочно надзор по прилагането на разпоредбите на регламента в съответствие с издадените от BEREC до 30 август 2016 г. Насоки за изпълнение на задълженията от националните регулаторни органи, включително на предвидените мерки за прозрачност с оглед защита на правата на крайните потребители при ползване на услуги за достъп до интернет. Комисията ежегодно ще публикува доклад за резултатите от изпълнението на тези свои задължения, който ще се представя на Европейската комисия и на BEREC. Ще бъде уредена и процедура за представяне на информация, с необходимото ниво на подробност, от доставчиците на услуги за достъп до интернет и на обществени електронни съобщителни услуги относно изпълнението на задълженията им по регламента, включително относно управлението на мрежовия капацитет и трафика, както и за прилаганите мерки в това отношение.

КРС ще разработи и приеме и механизъм за наблюдение на спазването на мерките за прозрачност, включително на осигуреното качеството на предоставяния фиксиран и мобилен достъп до интернет. За тази цел, в краткосрочен аспект, комисията ще извърши задълбочено проучване на практиката на останалите регулаторни органи от държавите-членки, свързани с надзор и предотвратяване на прилагани от предприятията мерки за управление на трафика, надхвърлящи мерките за разумно управление и водещи до блокиране, забавяне, промяна, ограничение или влошаване на качеството с оглед дискриминиране на специфично съдържание, приложения или услуги.

В изпълнение на разпоредбите на регламента, свързани с изменение на Регламент (ЕС) № 531/2012, КРС ще предприеме действия за:

- създаване на условия за определяне и контрол на прилагането на новите изисквания на регламента за предоставяне на регулирани роуминг услуги на дребно, включително през преходния период;
- осъществяване на наблюдение и контрол на изпълнението от страна на доставчиците на роуминг на изискванията за прозрачност, включително по отношение на съдържание на договорите с крайните потребители за предоставянето на регулирани роуминг услуги на дребно - прилаганите цени и надценки, както и предоставяне на персонализирана и безплатна информация по отношение на тарифи и достигнато потребление;
- контрол по отношение на привеждането на примерните оферти на предприятията за предоставяне на роуминг услуги на едро в съответствие с измененията в разпоредбите и с актуализирания акт¹² за изпълнение на Европейската комисия, с който ще бъдат определени подробни правила за техническото решение за въвеждане на отделна продажба на роуминг

¹² До издаване на новия акт за изпълнение на ЕК ще продължи да се прилага Регламент за изпълнение (ЕС) № 1203/2012 на Комисията

услуги на дребно за роуминг на данни; в това число с възможността за тяхното евентуално допълване с условия за предотвратяване на постоянен роуминг или неправилно използване или злоупотреби с роуминг достъп на едро.

☛ Усъвършенстване и разширяване на възможностите на Националната система за мониторинг за изпълнение на основните задачи по мониторинг на РЧС в съответствие с навлизащите нови технологии в областта на електронните съобщителни мрежи, както и с нарастващите изисквания на потребителите по отношение на качеството на предлаганите от предприятията услуги

В краткосрочен план се предвижда използваният специализиран софтуер за мониторинг на РЧС да бъде актуализиран, с цел обновяване и разширяване на възможностите му за мониторинг и контрол, своевременен анализ и осигуряване на данни за ефективното управление на радиочестотния спектър.

В средносрочен план се предвижда осигуряване на свързаност на базата данни от мониторинг на РЧС с базата данни на управление на спектъра и двупосочен обмен между тях за оценка на ефективното използване и действителната заетост на радиочестотния спектър, както и за бързо откриване, локализиране и идентифициране на незаконни ползватели.

☛ Създаване на условия за разгръщане на високоскоростни широколентови мрежи за достъп до интернет и осигуряване на свързаност

В съответствие със своите правомощия, КРС ще работи за използване на всички законови инструменти за разгръщане на високоскоростни широколентови мрежи за достъп на територията на цялата страна с оглед създаване на условия за осигуряване на повсеместна свързаност и ползване на иновативни и качествени електронни съобщителни услуги от населението. В съответствие с текущото изменение на Регулаторната рамка в областта на електронните съобщения, комисията ще се стреми да осигури по-широко прилагане на възможностите за съвместно използване на мрежови съоръжения и за определяне на симетрични задължения на участниците на пазара, когато това е подходящо. В съответствие с политиките на Европейския съюз за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни широколентови мрежи и за осигуряване на необходимите инвестиции, КРС ще изпълнява активно своите ангажменти, определени в съответното българско законодателство. В съответствие с нормативно въведените промени, комисията ще определя в своите ежегодни приоритети конкретните задачи по изпълнение на възложените ѝ функции и задължения в това стратегическо направление на дейността ѝ.

☛ Отразяване в подзаконовите актове от компетентността на КРС на промените в Регулаторната рамка в областта на електронните съобщения и активно участие в процеса на нейния преглед

КРС ще следи дискусиите, свързани с прегледа на Регулаторната рамка, и ще участва активно в работата на BEREC като орган, оказващ съдействие на Европейската комисия в изпълнение на задачите ѝ, свързани с прегледа. В отговор на предизвикателствата по отношение на регулирането на електронните съобщения се очаква в Регулаторната рамка да бъдат въведени значителни изменения с оглед осигуряване на равнопоставено третиране на доставчиците на електронни съобщителни услуги и на доставчиците на ОТТ услуги, създаване на необходимите условия за безпрепятствено развитие на комуникациите „машина-машина” и други иновативни услуги, свързани с навлизането на технологиите за софтуерно дефиниране на мрежи и виртуализация на мрежовите функции. Съществени промени се очакват и във връзка с прегледа на елементите на универсалната услуга и използвания компенсаторен механизъм за покриване на нетните разходи на предприятията, на които е възложено нейното предоставяне.

КРС ще изпълнява задълженията си, свързани с имплементиране на новите разпоредби в българското законодателство, така че да се осигури предвидимост, своевременност и

пропорционалност на необходимата регулаторна намеса. В това отношение комисията ще сътрудничи активно с останалите регулаторни органи от държавите-членки за прилагане на доказани най-добри практики.

КРС не само ще изпълнява задачите си, свързани с въвеждане на изменения в нормативните актове в съответствие със своите правомощия, но и ще продължи да бъде активен участник в прегледа на регулаторната рамка в областта на електронните съобщения. Активното участие в работата на експертните работни групи на BEREC се оценява като приоритетно стратегическо направление в дейността ѝ. На основата на натрупаната експертиза и опит, комисията ще даде своя принос, в сътрудничество с останалите регулаторни органи от държавите членки, за продължаване на процеса на хармонизиране на европейската регулаторна рамка. Същевременно, като независим орган в областта на регулирането на електронните съобщения в Република България, КРС ще изготвя и представя становища, очертаващи специфичните условия на развитие на българския пазар, които следва да бъдат взети предвид в хода на прегледа на регулаторната рамка.

☛ Осигуряване на предлагането на универсална пощенска услуга с определено качество и при достъпни цени на територията на цялата страна и създаване на условия за насърчаване на конкуренцията на пазара на пощенски услуги, при прилагане на най-добри регулаторни практики, с оглед задоволяване на потребностите на обществото от разнообразни и иновативни пощенски услуги

Контролът върху изпълнението на универсалната пощенска услуга, упражняван чрез ежегодно измерване на изпълнението на определените нормативи за нейното качество, е във фокуса на вниманието на КРС. Създаването на условия за устойчиво предлагане на тази услуга на територията на цялата страна е свързано с осигуряване на възвръщаемост на разходите на пощенския оператор, на когото е възложено нейното извършване. По тази причина, комисията ежегодно оценява наличието на несправедлива финансова тежест от извършването на универсалната пощенска услуга и, при необходимост, прилага механизмите за нейното компенсиране. КРС периодично изготвя анализ на изпълнението на задължението за извършване на универсалната пощенска услуга с оглед представяне на предложение към законодателя за въвеждане на необходими промени в неговото възлагане предвид развитието на конкуренцията на пазара на пощенски услуги.

Комисията е гарант за защита на интересите на потребителите на пощенски услуги при съгласуването на общите условия на договора с потребителите на пощенските оператори, както и при разрешаване на спорове между тях във връзка с извършването на пощенски услуги. С ефективната контролна дейност се осигурява прилагането на мерки за обезпечаване на пощенската сигурност и за опазване на тайната на кореспонденцията.

Едно от решаващите условия за насърчаване на конкуренцията на пазара на пощенски услуги е равнопоставеното третиране и създаването на справедливи условия за дейността както на лицензираните пощенски оператори, извършващи универсална пощенска услуга или услуги от нейния обхват и пощенски парични преводи, така и на операторите, извършващи неуниверсални пощенски услуги. В това отношение, КРС ще продължи усилията си за намаляване на регулаторната тежест до минимално необходимото при отчитане на състоянието на конкуренцията на пазара и перспективите за неговото развитие. В изготвяния ежегоден доклад КРС представя подробен анализ на развитието на сектора, на изпълнението на универсалната пощенска услуга, както и отчет за регулаторната си дейност.

През 2016 г., вече в ролята си на председател на ERGP, комисията ще ръководи и координира съвместната дейност на европейско ниво на регулаторните органи в пощенския сектор на държавите-членки на ЕС, насочено към създаване на хармонизирани и ефективни практики. Тази роля възлага важни отговорности на КРС по отношение на осигуряването на условия за сътрудничеството между националните регулаторни органи и Европейската комисия за изпълнение на задачите на ERGP, свързани с последователното прилагане на регулаторната рамка за пощенските услуги с оглед консолидиране на вътрешния пазар на пощенски услуги при отчитане на тенденциите на развитието му. В този смисъл, ролята на КРС ще допринесе за

осъществяване на мисията и целите на ERGP и прилагане на най-добрите практики и регулаторни механизми в областта на регулирането на пощенските услуги чрез активно участие в изпълнението на Работната програма на ERGP за 2016 г., подготовка на работната програма за 2017 г. и на средносрочна стратегия, както и чрез ефективна организация и подпомагане на дейността на работните подгрупи към ERGP в съответствие с нейните Процедурни правила.

☛ **Осъществяване на контрол над доставчиците на удостоверителни услуги (ДУУ) относно надеждността и сигурността на удостоверителните услуги. Създаване и поддържане на националния доверителен списък. Осигуряване на изпълнение на Регламент № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар в частта за извършване на надзор върху удостоверителните услуги.**

Осъществяването на контрол върху дейността на ДУУ и поддържането и публикуването на националния доверителен списък (ДС) на доставчиците на удостоверителни услуги, установени/акредитирани на територията на Република България, издаващи удостоверения за квалифициран електронен подпис (КЕП) са основен момент в дейността на КРС, свързана с електронния подпис. С действията си КРС се явява гарант за повишаване сигурността и доверието в удостоверителните услуги и по този начин способства за тяхното по-широко използване във всички сфери на обществения живот. КРС ще продължава да поддържа и актуализира българският ДС с цел изграждане на доверие в онлайн средата и улесняване на трансграничното използване на онлайн услуги в ЕС.

Осигуряването на по-добър достъп на потребителите и бизнеса в ЕС до онлайн стоки и услуги е една от основните цели на Стратегията за единен цифров пазар на Европа. В тази връзка изпълнението на Регламент № 910/2014 от държавите-членки е от съществено значение за постигането на заложените цели. Регламентът установява обща правна рамка за използването на удостоверителните услуги и цели да гарантира, че при трансграничните онлайн услуги е възможно да се осъществя сигурна електронна идентификация и сигурно електронно удостоверяване на автентичност. В тази връзка КРС ще работи за изпълнението на разпоредбите на Регламент № 910/2014, с цел гарантиране на предоставянето на надеждни и сигурни удостоверителни услуги.

Постоянни дейности в работата на КРС от специализиран и общ характер

Контролни функции

Контролната дейност ще продължава да се утвърждава като средство за равнопоставеност на предприятията при налагащия се режим на свободна конкуренция. КРС ще провежда необходимия мониторинг и контрол, за да осигури спазване на законовите и подзаконовите актове, ефективно управление на ограничените ресурси, изпълнение на наложените на предприятията специфични задължения, приложимите общи изисквания и изисквания за предоставяне на универсалната услуга в областта на електронните съобщения, удостоверителни и пощенски услуги.

Развитие на административния капацитет на КРС

Изграждането на професионално подготвена и отговорна администрация е важен елемент от функционирането на КРС. Приоритетите в това направление са:

- Привличане на нови служители, както и осигуряване развитието на служители с опит, като компетентен, мотивиран и ефективен екип;
- Прилагане на разработените методики за определяне на ключови длъжности и за приемственост и взаимозаменяемост в администрацията на КРС. Тяхното ефективно въвеждане в управлението на човешките ресурси ще допринесе за мотивиране за професионално и кариерно развитие, както и за повишаване на квалификацията на

служителите, за усъвършенстване на управленските умения на ръководните кадри и на техните компетентности за ефективно изпълнение на функциите.

КРС ще продължи усилията си за все по-ефективно осигуряване на организационна, комуникационна и информационна среда за функциониране на администрацията и за обслужване на бизнеса и гражданите в съответствие с принципите, нормите и най-добрите световни практики.

Информационно обслужване

Осигуряването на подходящо информационно обслужване на КРС и разширяването на предлаганите електронни административни услуги е от съществено значение за ефективното изпълнение на функциите ѝ по регулиране и контрол. Комисията си поставя следните приоритети за развитието на информационното обслужване:

- Осигуряване на допълнителни електронни услуги, ориентирани към бизнеса и гражданите, и развитие и поддръжка на вътрешните електронни услуги;
- Разширяване на технологичните възможности за прилагане на оперативно съвместими отворени стандарти и иновации при развитието на използваните и внедряването на нови информационни системи;
- Разработване, внедряване и поддръжка на системи за управление на информационната сигурност, адекватни на интересите и изискванията за сигурност на информацията на КРС, бизнеса и гражданите;
- Създаване на организационна, комуникационна и информационна среда за ефективно и в същото време прозрачно функциониране на администрацията на КРС, която да е в съответствие с правителствената стратегия за развитие на електронното управление в Република България за периода 2014-2020 г.

Международна дейност

Международната дейност на КРС ще продължи да се развива в следните основни направления:

- На международно ниво – с ITU, UPU и FRATEL
- На ниво ЕС – BEREC, IRG и ERGP
- На регионално ниво – ETSI и CEPT (ECC, CERP, Com-ITU)
- На двустранно ниво – с регулаторите на други страни

На международно ниво, в изпълнение на ангажиментите на България като член на специализираните международни организации в областта на електронните съобщения и пощенските услуги и в рамките на своите регулаторни компетенции, КРС ще продължи да участва активно на всички нива в дейността на ръководните органи и работните структури на ITU и UPU. КРС е съосновател и пълноправен член на FRATEL и участва активно в инициативите на мрежата, които се провеждат 2 пъти годишно.

На ниво ЕС, КРС ще задълбочава конструктивния диалог с компетентните дирекции на Европейската комисия, BEREC, IRG и ERGP.

На регионално ниво, КРС ще представлява България като национална стандартизационна организация в ETSI. Като част от българската администрация-член на CEPT, КРС участва в рамките на своите правомощия, в работата на нейните 3 комитета ECC, CERP и Com-ITU.

На двустранно ниво продължава тенденцията към установяване на споразумения за двустранно сътрудничество с други регулатори, с оглед решаване на специфични регулаторни проблеми.

VI. Мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията

Стратегията на КРС за периода 2016 – 2018 г. е инструмент за средносрочно стратегическо планиране. По тази причина, мониторинга и оценката на нейното изпълнение е важен елемент в процеса на оперативното планиране чрез определяне на приоритетите в работата на комисията за всяка година, при отчитане на постигнатото от предходната година и динамичните процеси на пазарите на електронни съобщения, пощенски услуги и електронен подпис. Предвид значимостта на мисията на комисията, трябва да се осигури прозрачност на степента на изпълнение на определените в стратегията цели и постигането на очертаната в нея визия. Важността на осигуряването на прозрачност на работата на КРС е закрепена и в българското законодателство. В съответствие с чл. 38 от ЗЕС, комисията публикува на страницата си в интернет годишни доклади за резултатите от изпълнението на мисията си да прилага секторната политика в областта на електронните съобщения. Всеки годишен доклад трябва да съдържа оценка на развитието на конкуренцията на пазарите, прилаганите принципи за ценообразуване и перспективи на развитие, анализ на предоставянето на универсална услуга – включително степен на задоволеност и качество, както и разпределение на предоставения за ползване индивидуално определен ограничен ресурс и приложените механизми за ефективното му използване. Годишният доклад включва и отчет за изпълнението на дейностите от предходната година, включително на приоритетите на КРС, и за институционалното развитие и финансовото състояние на комисията и на нейната администрация. Аналогично, в съответствие с чл. 17 от ЗПУ, КРС публикува на страницата си в интернет годишни доклади за изпълнението на мисията си на специализиран държавен орган, който прилага секторната политика в областта на пощенските услуги. Според нормативните изисквания, всеки доклад включва анализ на пазара на пощенските услуги, състоянието на конкуренцията и перспективите за развитие, както и на състоянието на универсалната пощенска услуга - изпълнение на нормативите за нейното качество и ефикасността на обслужване, определени в съответствие с действащите български и европейски стандарти. В допълнение съдържа и отчет за изпълнението на контролната дейност и анализ на мерките за обезпечаване на пощенската сигурност.

Подробната и задълбочена информация, публикувана в двата ежегодни доклада, предоставя богат набор от конкретни и измерими показатели за оценка на постигнатото по отношение на очертаната визия в Стратегията, респективно – на определените стратегически цели. В това отношение те могат да се считат за добър инструмент за мониторинг и оценка на изпълнението на Стратегията.

Например, по отношение на ефекта от мерките за насърчаване и поддържане на устойчива конкуренция в сектора на електронните съобщения, годишните доклади съдържат информация за общия обем и структура на сектора и тенденции на тяхното изменение, включително в съпоставка с тенденциите на единния европейски пазар, промяна на броя на участниците в сегментите на пазара и тенденции на изменение на техните пазарни дялове и др. Освен това, допълнителна богата информация относно състоянието на конкуренцията на съответните пазари – наличие на бариери за навлизане, потенциална конкуренция, наличие на предприятия със значително въздействие и др., е изложена и в извършените от комисията анализи на пазарите, подлежащи на ex-ante регулиране.

Ефективното управление и създаването на условия за ефикасно ползване на радиочестотния спектър е значителен фактор за насърчаване на конкуренцията, инвестициите и иновациите. В това отношение, годишните доклади на КРС съдържат информация, например, за достигнатото покритие на съществуващите мобилни мрежи, за нови участници на пазара и за предлагането на иновативни услуги за широколентов мобилен пренос на данни, включително 4G мобилни услуги. Те предлагат информация и за проведени обществени консултации с оглед установяване на интереса на участниците на пазара към ползването на определени честотни ленти, както и за проведени състезателни процедури за издаване на разрешения за ползване на радиочестотен спектър за изграждането на безжични мрежи и предоставяне на услуги на съответните пазари на дребно.

Ефектът от регулаторните мерки, приложени от КРС на съответните пазари на едро, може най-добре да бъде оценен чрез състоянието и тенденциите в конкурентното предлагане на пазарите

на дребно. В това отношение годишните доклади на комисията съдържат информация за тенденциите в потреблението на пакетни услуги, които са основа за осигуряване на избор на крайните потребители от гледна точка на тяхното качество.

Специално място в докладите на КРС се отделя на развитието на широколентовия достъп до интернет. Те съдържат богата информация за броя на абонатите ползващи определено качество, т.е. скорост, на фиксирания достъп, включително по технологии на неговото предлагане, както и данни за проникването на мобилния достъп до интернет.

По отношение на защитата на крайните потребители в ежегодните доклади се публикува информация за предприетите от КРС мерки в резултат на извършения анализ на посочените причини в постъпилите в комисията потребителски жалби. Както бе посочено по-горе в отчета на изпълнението на предходната Стратегия, този подход води до постигането на изключително ефективна защита на крайните потребители при техните отношения с доставчиците. Аналогично, в годишните доклади на КРС за развитието на пощенския сектор също се представят достатъчно конкретни и измерими показатели за оценка на постигнатото по отношение на очертаната визия и на определената стратегическа цел за осигуряване на устойчиво и конкурентно развитие на пазара на пощенски услуги. Те съдържат информация за броя на участниците на пазара, пазарни дялове, тенденции в потреблението на универсална пощенска услуга и нейни елементи, както и на неуниверсални пощенски услуги, в резултат на широкото навлизане на електронната търговия. В докладите е представена и богата информация относно постигнатото качество – в резултат на ежегодно прилагано измерване на определените нормативи на универсалната пощенска услуга. В годишните доклади на КРС по отношение на удостоверителните услуги са представени тенденциите за издаване и използване, както на квалифициран електронен подпис, така и на удостоверенията със специфично предназначение. Направен е анализ на извършените от КРС проверки и установените факти. Годишните доклади на КРС представляват отчет и за упражняваните от комисията контролни функции, развитието на административния капацитет, осигуряването на информационно обслужване, включително на допълнителни електронни административни услуги за бизнеса и гражданите, както и за международната ѝ дейност. В тях се представя информация и относно предприетите мерки за развитие на националната система за мониторинг на радиочестотния спектър и за изпълнените контролни мероприятия по осигуряване на нормално функциониране на българските безжични мрежи.

Предвид изложеното, КРС счита, че представената в годишните доклади и в пазарните анализи информация осигурява достатъчно конкретни и измерими показатели за оценка на изпълнението на Стратегията на КРС и на ежегодно определяните приоритети в нейната дейност.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основната цел на КРС продължава да бъде - подобряване на условията за изграждане и функциониране на пазарите на електронни съобщения, пощенски и удостоверителни услуги, насърчаване на конкуренцията, увеличаване на възможността за избор на крайните потребители, повишаване на качеството на услугите и осигуряване на адекватна защита на правата на потребителите.

Постигането на заложените в Стратегията направления и задачи при отчитане на технологичните и пазарни предизвикателства и развитието на Регулаторната рамка ще допринесе за по-ефективно изпълнение на основната цел на регулатора.

В този смисъл, настоящият документ ще подлежи на развитие и изменение, в унисон с динамичните процеси на пазарите на електронни съобщения, пощенски услуги и електронен подпис. Целта на КРС е чрез тази Стратегия да се гарантира максимална прозрачност, предвидимост и яснота в процеса на вземане на решения.